

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, főbejárati ajtóra az udvarban. — Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 357.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr, 1 óra 1 frt 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 10 kr, minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A munkácsi ünnep.

Arad július 20.

(Sz. Zs.) Munkács vára fölött lezajlott a dalmi ünnep. Az Arpád-émlék alapkövet leték, hogy késő századok során át őze ott a határszáron az ezredév emlékei amelynek kezdetén honfoglaló Arpád tára tekintett le a Beszkeidék soráról renyektől dobogó szívvél a messze sznhatáron elnyúló földre, a zöldelő füre, fesillanó vízre — s végeztével az ezred-évének a honszerző ősök késő nemzedéé nézte ragyogó szemmel, dobbanó szívvél a messze rónaságot, a földet, a fűet, a vizet.

Ezer év emlékét hirdeti az oszlop s raja turul madár: ezerét a multból s új ezer reményét a messze jövőből.

Ezer év a multból . . . harcok hosszú sora, sok jó magyar vérnek hűséges omlása. Küzdöttek a földért, fegyverrel törvén meg minden ellentállást, lépésről-lépésre szerezvén meg minden talpalatnyi földet, küzdöttek a létért ezer ellenséggel szemben és omlott a vér bőségesen a földjére, ta'ín attól piros ma is az edő-kalász szeme. Ontottak vért a ért, tudásért, távol-napnyugatnak békés agalmáért. At egy ezredéven át egyszerezés — mint nyugalmas sziget a forgó tenger vizében — amikor ráért sejt köztözni, új erőt meríteni, s csak elmaradt mégis.

Es az új ezredév . . . Küzdelem lesz a is, ha nem is a fegyverek küzdése. Az új Magyar ország, az új magyar nemzet szlott fel tegnap a munkácsi várókra hgy körültekintsen a befutandó uton,

megpihenjen a mult fáradságai után s merítsen a jövő reményéből. Mint ezer év előtt. Mert nagy munka áll még előttünk: a második honfoglalás. Az első ezer év megszerezte a fegyver jogán, s megtartotta a fegyver erejével a hazát, a másodiknak magyarrá kell tennie ezt a földet a lelkekben, a szivekben, a gondolatokban. Ezt hirdeti a munkácsi obeliszke le az Avas s fel az Erdős Karpátok felé, ezt messze tul a határokon is.

Valjon megértik-e a szavát? Megértik-e ott kint a Flourensok s csatlósai, s megértik-e bent az Avas alján, s fent a fenyesek közt? Megértik-e valjon a szózatot, a mely nem hivatkozik immár a fegyver erejével szerzett jogra, hanem a testvéri szeretetre, hiszen a vér összefolyt, együtt itta azt be Magyarország földje; inren a magyar föld mindennépe jó testvérré, egy nemzetté alakult. A magyar népnek éltető eleme a szabadság, drágán őrzött kincse, mást le nem igazított, meggyűződéséből, hite és vallásából soha senkit meg nem fosztott.

Ezeket a nemes ígéket hirdeti a munkácsi emlék, ezekben a hazafiságtól és testvéri szeretettől meleg szavakban fejezte ki igaz egyszerűséggel az emlékmű lelkét Erdély Sándor szép beszédében, ezekkel a szavakkal hívja magához a tévelygőket az elmúlt és eljövendő ezer év emléke.

Szívünkéből vette é fogadást a miniszter szívünkhöz szóló beszéde, a mikor esküt tett arra, hogy az emlékeknek nem fog baja esni, a míg csak egy magyar van, — és állni fog az emlék és hívja majd magához a tévelygőket ő, a ki az ut, az

igazság és az élet. Es hisszük, szavát megértik minél előbb, hiszen ez a szózat az igazsáé és szereteté!

A boldog jövődönök vallomása volt annak a kis gyereknek a szava, aki egy mondatával mélyebb hatást tett a jog és haza védelmében megöszült férfiakra, sok nagy szónoknál. Az igazság, a pártatlan örökké élő igazság szált a rutén gyermek ajkáról mondván:

— Más a ruhánk, más a kontösünk, egy a szívünk, egy a lelkünk, mindnyájunk jó magyarok vagyunk!

Es emléke lesz ez az oszlop a szeretetnek, a megértésnek más irányban is. Erős kezű hazafiak állottak ezer éve a munkácsi vár ormán s mintha a mult valóra fordult volna újra, ott volt a hegy tetején a hadsereg ma is. Talán soha, sehol nemzeti és kizárólag nemzeti ünnepünkön így nem vett részt a hadsereg. Nem panaszul mondjuk ma ezt; — ebben is egy szebb jövő reménye dobogtatja ma örvendező szívünket. Nemzetiszin karszallagos közöshadseregbeli tiszték buzgólkodtak az ünnepély rendezése körül, Eljen a magyar kiáltással tette meg Cronnenbold altábornagy a hadsereg nevében a szokásos kalapácsütést az emlékmű alapkövén, a magyar Hymnust zendítette rá a katonai zenekar, amikor Erdély igazságügyminiszter beszédében a királyról megemlékezett.

Olyan volt ez az ünnep végig, a milyennek lennie kellett: zavartalan, harmonikus kifejezője mindnyájunk érzésének, mindnyájunk akaratának az egységes teljes magyar államnak. — Ma már lezajlott, elmúlt, elcsendesedett a

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Tatou.

— Octave Mirbeau. —

Bellordné asszonyosság, a helyszersző, a miapában egy oszondes, szelid kis leányt ajánlott be nekem tehén-pásztorának; olyan helyes, formás mozdulatai voltak az eszemadtának, akár valami báránynak.

— Erről is leír a nyomoruság, mint a többiről! — mondotta Bellordné. — Jó lesz a kis fattyja akármire!

Ambátor az asszonyosságna a képe nem tetszett valami nagyon, mégis felfogadtam a leánykát. Hova-tovább aztán annyira a szivemhez férközött a gyerek, hogy kivettem kezéből a baromfi-udvar munkáját, nehéz az ő neki. Befogadtam a házba, olyanformán, a hogyan, természetem, valami ritka madarat, pizzi kutyát, vagy osinos oziozát vesz az ember a házba; kedvem telt a mozdulataiban, a szemé nézésében. Csak járt-kelt a házban, az ő formás mozdulataival, — egyebet se tett, mint hogy rám bámult nagy szemével. Hangját szinte soha sem hallottam beszélgetés közben, csak két szemével, két nagy, ártatlan, örökösön rajtam nyugodó, imádságos, alázatos szemével szólott nekem.

Tatou-nak, hívták.

Taton! Micsoda furcsa név! Szinte megérzik rajta a banánnak, meg a bambusznak

illata, pedig hát nem is tudta, hogyan került rá ez a név, ki adta neki.

Mivelhogy nem is tudott ő magáról semmit se, ha csak azt nem, hogy Tatou-nak hívják. Biz' én még máig sem értem, miért hit-ták éppen így, hiszen az aroán semmi olyan se volt, mint azokén az apró, bronzos szintű teremtetésén, a kilt az Operenozisás tengeren is tul, bambusz-erdők árnyékában lubiozkoznak az iszapban: azoknak van ilyen fura, messze izü nevtük.

Honnan való volt, azt még annyira se tudta. Csak olyan homályosan rémlett neki, hogy pizzi korában nagy, vén házban nevelődött, de hogy börtön volt-e, vagy menedékhely, azt magásem tudta. Osupa olyan gyámoltalan, pizzi lélek volt benne, mint ő; isten tudja micsoda nyomortanyákról szakadostak el.

El is pusztult ott közütiök sok. Szinte mindennap vitték ki a kis koporsókat, reszekető gyertyaszálak, egyhangu imádkozás közben a temetőbe. Minden áldott éjjelen alre-pült egy-egy pizzi lélek a fehér nyoszolyából. De hát került a helyükre más, került mindig, minden felől, pizzi, sápadt kezű, bámuló szemű, szenvedéstől beesett képű.

Sohse pihent az ágy. de a koporsó sem . . . A temetőben meg egyre több, több fekete fakereszt sorakozott egymás melé.

Volt aztán még azokban a házakban sok viasz-képű, komor asszony, a kinek hosszú, gyászruhája a kövezetet sűrölte, fekete haja

homlokát verte s ajkát blfönyasztotta s sok imádkozás, akár csak a virág-ágyat az éjszak-keleti szél. Ezekből a nagy házakból, a mikben éjjel-nappal szakadatlanul zugott a harangszó, osupass folyosóikról, klastrom formájú udvaraikról, gyertyafákikról, szürke-kövel kirekott falaikról, kápolnáikról valami fé-lősség ragadott Tatoura, de csak amolyan homályos félelem, akár csak az emlékei, afféle ködös ijedősség, mint azok a képek, a miket emlékezőse keltett föl lelkében.

— A sok kérdéssel kitudtam végre belőle hogy mikor kikerült abból a vén házból, szolgálatba állott s a legdurvább munkát búsíták rá. Majd a vén emberek mocekolták le, majd meg fertelmes banyák verték ütötték. De a lelkén nem maradt nyoma sem a mocsoknak, sem a verésnek. Semmi se szennyezte be lelkének kristály tisztaságát.

Egy esztendő alig telt el, Tatou unatkozott. Akárhányszor azon értem, hogy sir.

Megkérdeztem:

— Miért sirsz?

— Hát' mer busulok.

— Aztán mért busulsz?

— Nem tudom . . .

— Ahán! azért busulsz, mert nem szeretsz már!

— O! dehogy nem! ó! hogyne . . . Na

harangok zugása, a lelkesedés mómora, de az emlékek melege ott él a szívünkben, s ott fog élni nemzedékeken át, a míg csak állani fog a diadalmi jelvény a munkácsi vár ormán, s a multakról szólván, jövőbe tekintvén hirdeti az igazi honszeretetet, a becsületes munka, testvéries megértés egyszerű igéit, a melyek pedig — az ut, az igazság és az élet át egy új ezredében.

A munkácsi ünnepségről tudósítónk a következőket írja:

Munkács, jul. 19.

Ma, a főünnepély napján, a katonai zenekar már reggeli 5 órakor vonult végig a városon, folyton magyar darabokat játszva s mintegy bevezette a mai ünnepséget.

Az egész város talpon volt s a vidékről besereglett közönséggel ellepte a város utcáit.

Nyolcz órakor megdördültek a vár fokáról a taraszklövészek, s a meghívott vendégek diszmagyarban vonultak beláthatatlan kocsisorban az ünnep színhelyére.

A vár alatti oszlagsánczban felállított kápolnasátor körül gyülekeztek Erdélyi miniszterei és Schönborn gróffal, kik szintén fényes diszmagyarban jelentek meg. Ott volt a képviselőház küldöttsége Münnich Auréllal élőkön, Lónyay főispán Bereg vármegye tagjaival, Cronnenbold altábornagy a közös és honvéd tisztikarral, Tallian főispán és a szomszéd vármegyék küldöttségei, a g. k. egyház papsága Firozák püspökkel, a róm. kath. egyház esperesével, Kiss Aron ref. püspök papságával.

Kilencz órakor vette kezdetét a hálaadó istentisztelet, melyet Firozák Gyula püspök nagy segédletei végzett.

A mise végével a püspök megszentelte a munkácsi nöegyvet zászlóját, mire az összes vendégek az ünnepi sátorba vonultak, het Erdély igazságügyminiszter elmondta ünnepi szónoklatát, mely rendkívül nagy hatást keltett.

A beszéd tartalma, irányja, meleg hazafias hangja a legnagyobb lelkesedést idézte elő az egész hallgatóságban. Így hangzik:

A tizenkilencedik század folyó esztendője ünnepet jelző betűkkel van Magyarország történetébe bejegyezve. Véghatárát jelzi ez év a magyar nemzet ezeréves viszontagság-tesz fennállásának s kezdetét egy sejtelmes jövőnek. Harminca éve éljük a béke áldásos korszakát.

Harmincz éve majdnem, hogy alkotmányunk, állami létünknek, szabad fejlődésünknek ez a biztosítéka, visszaállított. És mi alkotmányos szabadságunknak s a békének ezt a rövid időszakát lehetőleg jól felhasznál-

náltuk. Sokat emlegetett s be is bizonyított nagy alkotó erőnknek minden idegszála, ennek az országnak minden jó polgára megfeszített erővel munkált a haza felvirágoztatásán. (Élénk helyeslés.) Aldással, békében, békés munkaközben értük el ezeréves fennállásunknak magasztos határát s a határhoz érve, harangok zugása, Isten hívó szava ünnepet parancsolt. Palota és kunyhó egy érzelemben egyesül. Milliók örömtől dagadó keblében nagyot dobbant a szív. A hegyek ormain, a völgyek öln, a sík rónán, szerte az egész országban mélyreható lelkesültség, örömjaja hangzik. (Zajos éljenzés.)

Örömtünetet fokozza az a viszhang, melylyel arra a világ művelt népei a feleletet adják. Emeli lelkünket és hálául jövőnkbe vetette törhetlen bizalmunkat, hogy dicső, nagy királyunk s fenséges osaládja szívünk dobbanását, lelkesültségünket teljes szívből osztja. (Lelkes éljenzés.) Hazánk őrangyala, imádott királynénk a nemzettel közös súlyos bánatának a nemzet ünnepeén enyhülését találja. (Szűnni nem akaró éljenzés.) Nemzetnek, királynak az együttérzése s hazánk polgárainak áldozatkészsége legyen állandó és örök. — Ünnepélyeinkben nincsen hivalkodás s nem egy muló öröm röpke kitörése az, a mit mi ez év folyamán művelünk. Komoly, a mit teszünk minden részletében. Az a komoly ozélunk, az a törekvésünk: jól megismertetni, láthatóvá tenni, hogy ez a magyar nép, mely ezer év előtt elszánt harci vitézséggel földet szerzett s hont teremtett s melynek vitézsége, bátorsága évszázadokon át itt általános elismerésben részesült: hogy ez a magyar nemzet mindig, mikor a béke áldását élvezhette, tudományt, művészetet, ipart, kereskedelmet s mindent, mi a földön embert előbbre visz, bölcseséggel, tanulással és kitartó szorgalommal felvirágoztatott.

Ünnepélyeinkkel, emlékműveinkkel Magyarország ezeréves történetének kimagaslóbb momentumait varázsoljuk szemünk elé s tesszük láthatóvá. Erényre, hibára figyelmet irányítunk, hogy a mult eseményeiből levonhassa mindenki jövő működésére nézve az irányadó tanulságot. (Élénk éljenzés.) Tanuljunk meg, vessük be kirihatlanul a magunk gyermekeink s késő utódaiknak szívébe, öntudatába, hogy az egyetértés, a haza önzetlen szeretete, a törvény tisztelete s a vallási és nemzeti türelmesség és mindenek felett a hűség a királyhoz és az alkotmányhoz azok az arcanumok, a melyek annyi balszerencse között s

oly sok ellenséggel szemben bennünk a földön egy ezer évig dicsőségteljesen tartottak.

Tanuljunk meg a multból, hogy kellünk a jövőben. A multnak jól megszált tanulsága az az erős fegyver, a mely avó küzdelmében biztos győzelemre visz. — e fegyvert meg kell szereznünk, mert élünkünk s az élet nem pihenés, az élet örökiz-delem, hívjuk erre segítségül a mult taná-gát, hogy küzdelmünk a jövőben könnyű, előhaladásunk nagyobb legyen. Ezredéves-százados ünnepélyeink között Munkács vana a soron. Oszlopot emeltünk Munkács vr-mára. Mi ozélja van ennek? Mit fog ez jü-teni?

Egyezer év előtt, talán ma a napja, gy maroknyi nép messze-messze földről éppeit haladt el. Mondák és regék ködös komá-ból, mint egy zugó vihar úgy törtetett a honfoglaló, honalapító magyar.

Hősök voltak, hont foglalók, hazát vék, vitéz harczot harozoltak, a vér patakozton-onnan. De az a vér összefolyt, együttusa azt be Magyarország földje.

Innen azután a magyar föld minden jó testvérré, egy nemzetté alakult. Szokás nyelv más lehet, de egy a hazafiai érzés. Tanum erre különösen Munkács város vide, hol a hazaszereteten, honfiai érzelemben agyar és ruthén között nincs semmi különig. (Hosszas éljenzés.) De így volt ez az esz országban. Nem volt győző, sem legyőzött— Szeretettel egyesültek, bölcs törvényekel-kottak. Megalkották s reánk hagyták a agyar hazát, a szabadság és egyenlőségnek a dicső, szent országát. Ezek multak, ék jöttek, volt örömtünet, volt siralmunk, válto-zott fény és árny. Egy volt örök, változath: a haza szeretete. Öseinktől örököltük, hien megőriztük. Oszlatta a viszályt, harozban ez buzditott, békében munkára, bölcs alkotásora ösztönzött örökké. (Élénk helyeslés.)

Munkács várormáról azt fogja hirdetni az a fényes oszlop, hogy Magyarországnak a haza-, a szabadság-, a testvéri szeretet, hűség a királyhoz s az alkotmányhoz, egyezer év alatt mély gyökeret vert s hogy a nemzetiségi viszálynak, a vallási türelmetlenségnek nincsen jó talaja, a hazaszeretet sziklakeménységén a tévelygő tanok erőt nem vehetnek. (Igaz! Ugy van!) Hirdetni fogja, hogy a magyar nép, melynek szabadságéltető eleme drágán örökött kincse, mást le nem igazott, meggyőződésétől, hitétől és vallásától soha senkit meg nem fosztott. (Általános helyeslés.) Magyar hazám nagy Istene feléd emelkedő ennek az oszlop-nak ezt a magasztos jelentőségét Magyar-or-szág minden polgárának oltad be mélyen a szívébe. (Zajos éljenzés.) Elhangzott szent imánk hala a multakért, könyörgés a jövő-nkért, Magyarország népeinek nevében hálát és könyörgést a ruthének püspöke tolmácsolt a nagy Isten trónjának számolya előtt. (Él-jenzés.)

Fényes nap virrad ma Munkács vidékére. A hajdani fényes napok fátyolkepe, ott lebeg a láthatáron. A vitéz hadseregek, fényes győ-zelmek, a zajos áldomás, az édes megnyug-nyugvás, a békés munkának termő verejtéke, sok szép nagy alkotás, ott vonul el lelki sze-meink előtt. Munkács látóhatárán meg van világítva fényes glóriával a hazaszeretet és a királyhoz való hűség. (Lelkes éljenzés.) Mun-kács város népe, összegyűlt vendégek, a ki-rályhoz való hűségben sohase engedjete! Ebben összpontosul erőnk és hatalmunk. Az együttérzésben, a munkaszereteten legyetek kitartók, mert csak úgy bizhatunk abban, hogy soha el nem pusztulunk. (Élénk él-jenzés.)

Bereg vármegyének hazafias közönsége! a töletek birt területen volt elhelyezve oszlo-

gyon szeretem. De a hazámat is nagyon szeretem ám! . . .

— A hazádat? . . . Hát azt hogyan szerethetném, mikor azt se tudom merre van?

— Tán éppen azért szeretem . . . Szeretném, ha visszamehetnék oda . . .

— Már pedig vissza nem mehetsz, oda, a honnan el se jöttél . . .

— Az, az . . . Há' szén éppen azért busulok . . . éppen a miatt sírok . . .

Kicsivel azután megszólított:

— Ma éjjel a hazámról álmodtam . . . Tisztára fehér ország volt . . . mindenfelől eget láttam . . . muzsika szólt . . . Szeretnék oda menni . . .

— De hát hova?

— Keletnek tartok majd, a míg csak rá nem akadok a hazámra . . .

Megpróbáltam, hátha kiverem a fejből; adtam neki szalagot, meg bársonyt; vettem neki egy fehér kecskét, finom szőrt, mint a selyem . . .

De nem nyult sem a szalaghoz, sem a bársonyhoz, még a kecskét is elveszítette egyszer este az erdőben.

Egyre fogyott. Mozdulatai idegesekké lettek, nagy ártatlan szemére lázas fátyol borult. Agya kellett feküdnie.

Szinte kétségbe estem.

— Az isten megáldja, a mér megangede-te, hogy elmenjek . . . Lám, két hónapja

megyek már, két hónapja, két hónapja . . . a hazám iránt . . .

Szemében nem égett már a láz. Mozdu-latatai csak olyan helyesekké, csak olyan formásokká lettek, mint annakelőtte voltak . . .

De éreztem, hogy a kicsike vége felé jár. Be akartam takarni; megsimogattam a homlokát.

— Ne beszélj, Tatou . . . Megárt majd . . . Aludj el . . .

De nem fogadott szót, hanem a nyéréj lehelésénél is gyöngébben, tisztábban susogta:

— Olyan jó vagy . . . nagyon szeretlek . . .

Az hittem már, sose érek el oda . . .

Olyan fáradt voltam! Két hónapja, hogy éjjel-nappal a hazámnak tartok! De tegnap meg-láttam kicsit messziről . . . Csak egynéhány percz, egy . . . osztodaérek! . . . Jaj de szép föld . . . Csupa fehér minden . . . a végét be se látom . . . Jaj de jó lesz ottan!

Az hittem, egyszeriben megszakad a szí-vem: — Tatou! . . . Tatou! . . . Ne szólj már ilyet . . .

— Csupa fehér! . . . Az. No . . . no hát hála . . . itt vagyok! . . . óh . . .

Feje lecsuklott a párnára.

Se kiáltott, se jajgatott — meghalt. Csak a kezén éreztem valami gyöngé rándítást: a halál szállott ki akkor belőle.

Franziából: Elek Arter.

punk. Magyarország elsőse az oszlop fényköre, a magyar nép erénye, alkotó ereje, alapja e kövek. Az ország nevében tinektek adomát, gondozzátok, őrizzétok, ellenséget hozzátok ne eresszétok. Védni fogjuk mi is, egész Magyarország, minden magyar ember utolsó csepp vérig, végelhelletünkig. A míg egy magyar van, baja nem fog esni, erre megesküszünk. Eljen a hazá! Eljen a király! (Hosszas, szünni nem akaró lelkes éljenzés, minden oldalról üdvözlik a szónok minisztert, kik hozzátok nem férhetnek, fővegeiket emelgetve éltetik.)

Erre megindult a menet gyalog a várba az emlékoszlop leleplezési ünnepélyéhez. Fél órai ut után felérkezett az egész vendégeereg a miniszterrel az élén a fokára, hol a díszsátorban aláíratott az okmány, hogy az alapköbe helyeztessék.

Aláírás után Gulácsy Dezső orsz. képviselő fölolvasta az okmányt és megkezdődött az alapköbe helyezés, mely után a szokásos kalapácstések következtek. Az egyházak után Erdély miniszter a haza nevében, utána a törvényhozás, Schönborn Ervin gróf a főrendiház, Münnich Aurél a képviselőház nevében. Cronenbold altábornagy a hadsereg nevében „Eljen a magyar” magyarul felkiáltással tette meg a kalapácstését, a miért zajosan megéjenezték a vítész katonát. Midőn elhangzott az utolsó ítés is Jókuty alispán a következő szép beszéddel vette át az elkészítendő emlékoszlopot.

Kiss Aron ref. püspök remek fohászt mondott a magyarok Istenéhez, áldást kérve és adva a királyné, a királynéra, a királyi családra, a hazára, a magyar és a vele testvéri viszonyban élő haza összes népeire.

A szónok lelkes éneklése után, melyben a jelenlevők mindnyájan résztvettek emelkedett hangulatban távoztak a hazafias ünnep színhelyéről legyalogolva váraljára, hol kocsi várták a vendégeket. Az összeseregletű nép mindentűt sorfalat képezve, zajosan megéjenezte a festői látványt nyújtott díszmenetet. Ezután az állandó magyar színház s utána a leánynevelő intézet alapkö letételi ünnepélyén vett részt a miniszter és a vendégek, hol szintén lelkes és hazafias beszédek mellett folytak le az ünnepélyes aktusok.

Délután félkettőre a Csillag fogadó nagytermében ismét találkozott az egész vendégeereg, hogy dísz lakomával zárja be az ünnepséget. A nagyteremben alig tudtak elhelyezkedni az időközben felszaporodott vendégek. A peosenye felszolgálásánál az asztalfőn ülő Erdély miniszter felemelkedett helyéről és a következő felkőszöntött mondotta a királyné és királynóra:

Nagy időket élünk. Hosszu szünet után fényes napok derültek ismét magyar hazánkra. Békét élvezünk, harmincz év óta. Alkotmányunk, szabadságunk, államunk egységes önállósága biztosítva törvényt, királyi szóval.

Nyugodtan, egész odaadással munkálkodhatunk a civilizáció nagy vívmányainak meghonosításán. Mint hajdan őseink fegyverrel kezükben elfoglalták s megalkották a magyar hazát, mi a béke fegyverével, tudomány, művészettel meghódítjuk a világ művelt népeinek rokonszenvét, szeretetét. A feladat nem könnyű, sok van elmulasztva, sokat kell feszítenünk, hogy lépést tarthassunk, hogy el ne maradjunk. A küzdelem nehéz, de biztos, hogy győzünk, mert uralkodók, vezérünk apostola a békének, királya a bölcseségnek, ő a nehéz munkában ott halad előttünk, jelöli az irányt, megtöri az utat, buzdít, ha fáradunk.

Ezredéves ünnepélyünkön mindentűt ott látjuk: királyi szavával buzdít és lelkesít. — Példaadásával új erőt önt belénk, hat, aikat, gyarapít. (Zajos éljenzés.) Nem emberi fő, isteni sugallat az, a mivel felettünk uralkodik és bevezet bennünket az ígért földjére.

Hálával telt szívvel s lelkesült örömmel emeljük a poharat az új jövőért. — Egy az

egész nemzet a hő óhajásban, a mindennap felhangzó buzgó imádságban, hogy a mindenható Isten fenséges királyunkat, Első Ferenc Józsefet és felséges királynékat, Erzsébetet sokáig éltesse. A magyarok szívében élni fognak ők örökkön örökké.

Zajos, lelkes éljenzés követte a felkőszöntött, melyet az egész társaság állva hallgatott végig. Az éljenzésbe belevegyültek Kölcsey „Hymnus”-ának hangjai. Ezután következett Münnich Aurél képviselő, ki a képviselőház nevében kőszöntötte fel a hazát.

Miután Nedecey János képviselő, a sikerült ünnepélyek főrendezője, lelkes pohárcsöntőben éltette Erdélyi minisztert, ki remek ünnepi beszédével mindenkit elbűvölt, folytonos éljenzések között az egész társaság sietett a miniszterrel kociztatni s a következő szónok alig juthatott szóhoz.

Süttö ref. esperes szép beszédben kőszönte meg a törvényhozás tagjainak megjelentését. A főrendiházra és a képviselőházra emelte poharát. Gullner Gyula Firozák és Kiss Aron püspököt, a város polgármestere a hadsereget és Cronenbold altábornagyot éltette. Fenyvessy Ferenc a Schönborn grófokra, kik oly munificens módon járultak a hazafias ünnepély emeléséhez, Bartók Lajos Munkács derék hölgyeire, Domahidy István Lónyay Sándor főispánra mondott lelkes felkőszöntöket.

Délután sikerült népünnep zárta be az ünnepélyeket, melyen a nép igen jól mulatott és folyton hazafias dalokat hangcztatott. Este Schönborn gróf fényes estélyt adott a vendégek tiszteletére. A lakoma alatt üdvözölő táviratokat küldött Debreczen városa és Mészlényi püspök.

Vereczke, július 18. (Saját tudósítónk táv.) Az ünnepi társaság reggel a vonattal jött Szolvaig, onnan 90 kocsiban ide a szorosba. Az emléktáblánál Tamkóczy lelkész mondott beszédet, mire Erdély miniszter felelt.

A szabadban Schönborn Ervin gróf reggelit adott a társaságnak. A diadalkapunál egy okoinyi orosz fiú üdvözölte a minisztert és az ünneplő társaságot mondván: Méltóztatik látni csak ruhánk má, mi mindnyájan jó magyarok vagyunk. A fiú beszéde mindenkit mélyen meghatott és Erdély miniszter és Cronenbold altábornagy megosólkáltak és megajándékozták.

Innen a társaság a berecki emlékhely ment, a hol Korodi és Haláktóczy mondják az ünnepi beszédet. Majd Volocra ment a társaság hogy ott ismét Schönborn gróf vendégszeretetét élvezze.

Tanulmányok a kiállításból.

(Emberbaráti intézetek. Justitia.)

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, július 19.

A közoktatásügyi pavillon tözsomszedságában, 157. sz. a. van a természet által suttott szerencsétleneknek: az árvaházak, a siket-némák, vakok és hülyék intézeteinek a kiállítás. Az a tény, hogy ezen intézetek növedékeinek munkái a közoktatás keretén kívül helyezve, külön pavillonban csoportosítottak, az intézők azon felfogását igazolja, hogy ezen mélyen suttott gyermekek oktatása nem illeszhető be a népoktatás általános rendszerébe; holott inkább oda tartozónak véljük, semmint a czipész, lakatos stb. műhelyek készítményeit.

A csinos kis csarnok maga elárulja, hogy a természet ezen mostoha gyermekei számára még kevés gond van fordítva s ily ózélra alig 10 intézet van széles Magyarországon.

Az emített pavillon három szobára van osztva. Az első szobában vannak: „A zesti izraelita nőegyesület árva menedékhelye”, „Irim Antal siket-néma intézete Budapestben”, az István-teleki gyermekmenedékhely és a „Hülyék intézete Budapestben”, „Malackair. k. leányiskola árvaház” növedékeinek készítményei, a melyek többnyire női kézimunkák, himzések, írásbeli dolgozatok, rajzok, térké-

pek, a fanemesítést feltűntető ábrák, szalmafonás- és kefekészítésből állanak. A munkálatok tehát a gyakorlati élet szükségleteire irányulnak s a megélhetés eszközeit adják a szerencsétlenek kezébe. Meglepő ügyességről tanuskodnak egyes tárgyak, a melyek a legalaposabb kritikát is kiállják.

A második szobát elfoglalják a budapesti „Szent Margit és Mária intézet”, „Váczi országos siket-néma iskola” a „Temesvári siket-néma iskola” a „Balatonfüredi szeretetház” és a „Háromszéki megyei Erzsébet árvaház” kiállításai. A szoba közepén két üvegsekreney van fényűzési kézimunkákkal a két elsőbb nevezett nevezett intézet növedékeitől. A váczi és temesvári állami siket-néma iskolák nemcsak az írás, olvasás és számolásra, vagyis elméleti ismeretek nyújtására szoritkozik, hanem a házi ipar köréből felkarolják a vesző- és szalmafonást, a kefekötést, fehérnemű varrást, felső női és férfi ruha varrást, papir- és bádógmunkákat, lombfűrészelést; ezenkívül még-mint említők — a magasabb fokú mühimzést is, melyből igen szép munkák kerültek bemutatásra. A balatonfüredi szeretetház iparműhely munkákon kívül még a mezőgazdaság. kertészet, szőlőművelést és gyümölcsfatermesztést is felveszi oktatása keretébe úgy, hogy az onnét kikérülő ifjú mint értelmes kertész, vinoczellér, vagy iparos nyerhet alkalmazást.

Legérdekesebb a harmadik szoba, melyben minden nap délután 5 óra tájban egy-egy vak fiú és leány jelenik meg s az ő dombor nyomasú könyveikből felolvastat tartanak, vagy valamiféle kézimunkát végeznek. Az érdekességet azonban nem annyira ezen résztvételt keltő szórakoztatás kölöcsözi, mint inkább az itt kiállított tárgyak rendkívüli finomsága, izletessége. Itt vannak a kolozsvári állami siket-néma iskolának fehérneműi, lábbelik, női felsőruhák, mag gyűjteménye, írásbeli munkái; a „Magyar izraelita kézmű és földművelési egyesület” intézetének gyönyörű arany, ezüst, réz és vas készítményei, diez faragású tárgyai, muziumszerei, könyvkötők és szíjgyártó tárgyak, melyek beillenek kézmű-remekeknek. Gyönyörűek, mondhatni elragadón szépek a löcsei irgalmas növérek intézetének mühimzések, továbbá a „Zion” nőegyesület tárgyai. Mind ezeknek koronáját képezi a budapesti vakok intézetének kiállításai. Bámul az ember, ha látja, hogy a világtalan gyermek mily rendkívüli ügyességet fejt ki egyes készítmények: kefe, kabát, kosár stb. előállításában, de ezen bámulat tető fokát éri, a midőn a finom horgolásokat és müvirágok változatosságát szemléli.

Az emberbaráti intézetek tözsomszedságában van a „Justitia” (156. sz.) pavillonja. Amott a résztvét itt a meghatottság szálja meg az ember lelkét; amott a társadalom ártatlan testi nyomorékjai, itt a lelki nyomorékok, az erkölcsben megfogyott bűnös emberek foglalkozását s nevelését szemlélvén.

A Justitia csarnokának is 8 szobája s egy emeleti karzata van. Az első szoba az ügyvédi kar történeti kiállítását foglalja magában. Sörgült foliások, régi kutyabőrös diplomák, elavult okmány-gyűjtemények s törvény könyvek vannak üveg állványokba helyezve. A falon láthatók: Ghyczy Gyula, Deák Eerenz, Horváth Boldizsár, Bittó István, dr. Pauler Tivadar, Perczel Béla, Majláth György, Szilágyi Dezső, és dr. Fabinyi Teofil olajfestményű arcképei valamint az új igazságügyi palota gipsz modellja.

A II. teremben asztalokon vannak elhelyezve a komáromi és balassagyarmati kir. törvénytörzék foházainak miuiatur modelljei. A mennyezet alatti falakon hat akvareil festmény tűnteti fel a régi igazságszolgáltatást láthatni az istenítéletek közül a tűzpróbát, a vaspánczéba öltözött hóhérral viaskodó mestelen elítélt; könyves Kálmánt királyi palatában; a midőn, a bcszorkányok ölégetését törvényben megtitlja; Mátyást, az igazságot, a jobbság bódolatát fogadva; Verbőczyt a „Corpus juris”-szal és Deák, Pulszky. Szemere lakjait az 1846. országgyűlésen.

A III. teremben s a karzatban az ország összes foházáiban készült rabmunkák vannak kiállítva. Hogy mikből állanak ezek, az eléggé ismeretes s felsorolásuk felesleges.

Ezen teremből lépcsők vezetnek egy pin-

ozszerű helyiségbe. Itt a sziklába vájt régi, pécsi börtön van bemutatva. Megdöbben az ember, a midőn a földalatti nyirkos, sötét tömlőzre veti tekintetét, melyben — a sziklához láncolva — feltűnik a szalmán heverő bűnös viasz-alakja. Hiven tükrözi vissza a társadalom régi megtorló felfogását, mely az elvetemültnek a megtérését, megjavítását nem tekintette kötelességének. A régi igazságszolgáltatást nem vezérelte a humanitás, csak az érzellem nélküli megtorlás, mely nem annyira büntetést mint inkább bosszút tartalmazott.

Ezer évi finnépességünk ezt is a feledésnek adja át a modern Magyarország fejlődése itt is hatalmasan kiemelkedik.

RÉBUSZ.

Községi közgyűlés Battonyán.

— Saját tudósítónktól. —

Battonya, július 19.

Ma tartották meg a község tanácskozó termében a képviselők élénk részvétele mellett a félévi közgyűlést.

Elsőbb felolvasták a június 8-iki hódoló menetben résztvett banderisták kérvényét, melyben költségeik némi fedezéséért fordulnak Battonya községhez.

A tanács 2 frt napi díjat ajánl fel a megszavazására. Többek hozzászólása után a tanács javaslatát elfogadták.

Nagyobb vita fejlődött ki azonban, midőn Forgács Lajos vásár és vám jog bérlőnek kérvényét olvasták fel, melyben a három évi haszonbérből 450 frt elengedését kéri, miután a községekben felépített állatjárványok miatt ugyyszólván semmi állatvásár nem volt s így öt tetemes anyagi veszteség érte. A tanács a kérését pártolólágg terjeszti ugyan a közgyűlés elé, de az esetlegesen elengedendő összeg mennyiségét a közgyűlés határozatára bizza.

G. Toth Lukács az elengedést nem szavazza meg, miután — úgy mond — lehet hogy a jövő évi vásárok kedvezőbbek lesznek s így esetlegesen veszteségeiért is kárpótolva lesz, de máskülönben is, ha a vállalatban nagyobb nyeresége volna, vajon a várotnak juttatna-e belőle? Dr. Beck indítványozza, hogy a tanács, miután ezen ügyben javaslatot nem terjesztett elő a legközelebbi közgyűlés elé egy kész javaslatot terjesszen be. Ezen javaslatot a közgyűlés is elfogadta.

Fodor Manó jegyző előterjeszti ezután a tanács azon javaslatát, hogy a város mellett levő „posta kert” földet felé mely 101 kataszteri holdat tesz ki, a város vegye meg. Heves vita fejlődött ki e tárgy felett is, mert Steiner és G. Toth képviselők nem ajánlották, hogy a mai rossz gabona árak mellett a város földet vásároljon. Mások azonban pártolták a tanács javaslatát, mert a föld a város társadalmi életében fekszik, s házhelyeknek is értékesíthető. Végre Vincze Mihálynak azon javaslata fogadtatott el, hogy a tanács lépjen alkuba a tulajdonossal s ha a birtok kedvező feltételek mellett megkapható a legközelebbi közgyűlés elé egy javaslatot terjesszen be.

Györök Sándor rendőrbiztost, kit egyévi próba időre választottak meg, jelen állásában egy hangulag meg erősítették.

A mező rendőri állások betöltése tárgyában azon javaslatot terjeszti a tanács a közgyűlés elé, hogy az eddigi „lovás hadnagy” mellé egy mezőrendőr állítsanak, valamint a járandó és szülő csöszök is esküdtesenek fel mező rendőrökké. A javaslat elfogadtatott. Előterjesztették továbbá, hogy a végrehajtók a közköltséget nem elég erőlyesen hajtják be, miután ezen összegek után végrehajtói díjat nem huznak, kéri tehát a tanács, hogy a múlt évi hátralékosoktól 2 krajczár végrehajtási díj szedessék be. Vincze Mihály nem fogadja el a tanács javaslatát, mert ezt — úgy mond — az esküdtek is behajthatják, miután ugy

is csak aludni s legyet fogni járnak a város házához. (Derűtség.) A többség azonban a tanács javaslatát fogadta el.

Felolvasták a kormány felhívását a siketnéma iskolák részére adandó segítség tárgyában. Steiner képviselő, közbe szól: Mit! A kormány kéri? A kormánynak nem adok semmit? S nem is adtak semmit a siketnémáknak.

IDOJÁRÁS.

Légnyomás: reggel 7 órakor 758.0 milliméter. délután 2 órakor 758.3 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órakor $0^{\circ} + 18.7$, délután 2 órakor $0^{\circ} + 24.7$. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor DN. 1. délután 2 órakor DK. 3. Felbőrt: reggel borult, esik, délután felborult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 19 milliméter.

IDOJOSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Július 21. —

Helyenként csapadék. — Zivatarok. — Később derűlés. — Hőemelkedés.

HIREK.

Arad, július 21.

Naplrend:

Július 21. Kedd. Róm. kath. naptár: Dániel próféta. — Protestáns naptár: Dániel próféta. — Görög-keleti naptár (Julius 21.): Pankr. — A nap két 4 óra 27 perceskor. — nyugosik 7 óra 45 perceskor. — A hold két 6 óra 15 perceskor, nyugosik — óra 42 perceskor.

Július 25. „Krisztina-bál” Menyhászn.

Augusztus 19. Jegyzőválasztás Borossebesen.

Szabadságharosi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan. Könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 8—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Vonatok indulása Aradról. Budapest felé: Személyvonatok reggel 3.—, d. e. 11.20, este 9.35, tehervonat személyszállítással d. u. 3.55, gyorsvonat 8.18 d. e. Csabáig: 5.10 reggel naponta, 12.— délelben (csak pénteken.) Tóvis felé: Személyvonatok 6.30 reggel, 4.30 d. u., tehervonat 7.25 este, gyorsvonat 7.02 este, Sóborsinig: Személyvonat 2.30 d. u., Radnáiig: 6.55 reggel (csak vasárnap, ünnepnapon és búcsú-napokon.) Temesvárig: Személyvonat 6.20 reggel, 1.25 d. e., gyorsvonat 6.— d. u. Szeged felé: Személyvonat 4.45 reggel, 8.45 d. e., vegyesvonat 4.10 d. u. Nagy-Halmágy felé: Személyvonat 6.35 reggel, 1.50 d. u., vegyesvonat 11.55 d. e. Mezőhegyesig: Vegyesvonat 2.20 délután.

Vonatok érkezése Aradra. Budapestről: Személyvonat 6.05 reggel, 8.17 d. e., 3.55 d. u., gyorsvonat 6.52 este. Csabáról (minden pénteken) 7.— reggel. Szekesfehérvárról: 8.47 este. Tóvisről: Személyvonat 8.55 este, 6.54 reggel, 10.50 d. e., gyorsvonat 8.08 reggel. Radnáról: (csak ünnepnap, vasárnap és búcsú napokon) 9.19 este vegyesvonat, mindennap d. u. 3.12 tehervonat személyszállítással. Temesvárról: Személyvonat 3.44 d. u., 10.55 este, vegyesvonat 0.43 d. e. Szegedről: Személyvonat 6.42 este, 10.25 éjjel, 8.45 d. e. Nagy-Halmágy felől: Személyvonat 3.08 d. e., 6.31 este. Vegyesvonat 11.05 d. e. Mezőhegyesről: Vegyesvonat 12.50 délután.

— Előmunkálati engedély a hegyaljai vasútra. Budapestről kapjuk az érdekes hírt, hogy a kereskedelemügyi miniszter július hó 7-ikéről keltezett rendeletével Péterffy Antal és Pless Mór aradi lakosoknak az arad-paulisi helyi érdekű villamos vasút előmunkálataira — egy évre — az engedélyt megadta. Az engedélyvel egész terjedelmében következőleg szól:

„Péterffy Antal és Pless Mór aradi lakosoknak a tervezett arad-paulisi h. é. villamos vasútvonal Mikálaka állomásától Glogovác, Mondorlak, Csicsér és Szabadhely községek érintésével Györökig s ismét egyfelől Kuvinon és Kovaszinczon át Világosig (az ottani piacztérig) másfelől Mésesen és Paulison át Baraczkáig, illetőleg az ottani „Országos szállítóványtelep”-ig vezetendő helyi érdekű villamos vasútvonalakra az előmunkálati engedélyt egy évre megadom.

Budapest, 1896. július 7-én.

Dániel, s. k.

— Katonáink a nagy napok előtt. Nagy napok előtt áll az aradi helyőrség, gondolnak, tervezgetnek is már napok óta azon a nehéz

feladaton, mit is, hogyan is kell majd tenni, hogy a „nagy ur” meg legyen elégedve. Br. Schönfeld tábornok és Waldstädten József hadtestparancsnok ma délután érkeznek Aradra, hogy az Arad környékén tartandó harcászati gyakorlatokat végig szemléljék. Ez alkalomból a helybeli huszárezred teljes számban összegyűl Aradon. A 15-ik számú Pálffy ezred ma érkezik városunkba, míg a 3-ik huszárezred első és második százada Nagy-Kikindáról már meg is érkezett. A gyakorlatok szerdán reggel veszik kezdetüket.

— Borossebes szent vasárnapja. A nemzeti párt nagy bujdosói az elmúlt szent vasárnapot a borossebesi piacon töltötték szűk családi körben. Ott volt közöttük Rázel István a pater familias, Vásárhelyi László a pécskai követ és még vagy ötvenhatvanan, kik szent lelkesedéssel egyetértettek abban, hogy Wenckheim Frigyes grófnak elegendő pénze van, a miből Borossebes is elvállal néhány ezer forintot. Mert Borossebesben ez idő szerint senki sem veszi komoly számba sem a nemzeti pártot, sem vasárnap bohóságukat, sem a bujdosó vezéreket, sem kibontva bontott zászlójukat, — de egyet, egyetlen egyet igen komolyan vesz ott mindenki Wenckheim grófnak a pénzét. Hogy ezt nem mi találtuk ki, de így van, mindenki elhiheti abból, a mit még elmondandók vagyunk. Borossebesben és messze környékén napokkal előbb híre járt, hogy Wenckheim gróf vasárnap a borossebesi piacon osztja ki a választási — előlegeket. Nosza lett erre lelkesedés. Ez már beszéd! — gondolák itt is, ott is, de legkivált a preesti körjegyzőség faluiból, honnan nem kevesebben, mint harmincozan mentek be a borossebesi piacra. Amde az előleg nem érkezett meg — helyébe Vásárhelyi László tartott nagy beszédet Apponyi gazdáról. Hogy tetszett ez a preestieknek! — De azért kérjük Rázel István inspektor urat, kérje meg a derék preestiektől: maradjon-e közöttük egy is nemzeti párti? Muzeumba vele, ha igen!

— Aradmegye körösbányái háza. A volt Zarándmegye körösbányái székházát, mely részben Arad, részben pedig Hunyadvármegye tulajdonát képezi, legközelebb eladják az igazságügyi kormánynak. A miniszter 12 ezer forint vételárat ajánlott fel, mit Hunyadvármegye már el is fogadott s most Aradmegye közönségén a sor nyilatkozni: hajlandó-e a szerződést magáévá tenni. Az épület vételárából Aradmegyének 4 ezer forint jut. A mi nem sok ugyan, de mindenesetre jobban jár vele a megye, mint ha a háznak egész jövedelmét — mint eddig történt — az épület fenntartására kell elkötenie.

— Kinevezés az aradi járásbíróshoz. Az igazságügyminiszter Fikker Károly dr. aradi ügyvédjelöltet kinevezte az aradi járásbíróshoz aljegyzőnek.

— A megyei telefon fejlesztése. A megyei telefon hálózat létesítésének egyik feltételül annak idejében azt tűzte ki a kereskedelemügyi miniszter, hogy az előfizetők a pósta-hivataloktól lakásukig vezető vonalat saját költségükön maguk tartoznak megépíteni és fenntartani. A tapasztalat azonban már is azt mutatta, hogy a vezetékeknek ily módon való létesítése a hálózat fejlődésére békítőlag hat. Ezért tolyó hó 12-ről keletkezett rendeletében kijelentette a miniszter, hogy mindazon községek belterületén, melyekben a telefonhálózatnak központi hivatala van berendezve, a telefon gépekkel felszerelt pósta-hivataltól az előfizető lakásáig vonuló vonalat az állam saját kezelésében építi

és tartja fenn természetesen némi díj fejében.

— **Vízözön Aradon.** A bibliai vízözön miniatűrje játszódott le szombaton éjjel Aradon, — mint vasárnapi számunkban már írtuk. Mintha csak a megbántott Ur szava halált, pusztulást mondott volna erre a szegény városra. Három órán keresztül zuhogott, hullott zápor, mintha csak az ég kövér felhői egyszerre kíváncskodtak volna le a földre. Súlyos esőcseppekkel vette kezdetét a förtelmes vihar, majd beleveggyültek mogyorónagságu légszemek, kiméletlenül pusztítva vetést, ablakokat, emberi koponyákat egyaránt. Fél tíz órákor nyitak meg az ég csatornái s fél kettőig megszakitás nélkül zuhogott az eső alá. A sok mulatságos jelenet mellett, melyet a hirtelen keletkezett zápor főleg a sörházakból hazatérő kompániákban szült, nagy károkat, jelentékeny pusztításokat vitt végbe a városi épületek és építkezésekben. Az utcákon egy víztenger képződött, mely alá, s fel hullámozott, keresve egy-egy bármely sekély nyílást is, ahová behatolhasson. — A pinczelakásokba örült gyorsasággal zúdult be a víz, kikergetve a lakókat a sötét, hideg éjszakába. A nagy víztömeg és az átszivódás folytán az utcákon 1—2 méter mély süppedések keletkeztek, melyek a mellettük fekvő házakra is veszedelmesekké váltak. A légszeszlámpa tüvegeit a jég sorra beverte, a lángot eloltotta s a légrszeszösöveket annyira alámosta, hogy egyes utcákon petróleum lámpákat kellett a légszeszlámpák helyreállításáig alkalmazni. A kereskedők kirakatait a becsurgó víz agyszólván tönkretette s sok épületbe a menyeseten keresztül hatolt be a víz, honnan aztán sűrű cseppekben hullott a szobákba alá. De legnagyobb kárt a vízvezetési és csatornázási vállalkozóknak okozott a zivatar, tönkretévén több heti munkának a gyümölcsét. Az emberek az egész városban, főleg a külső utcákban, olynemű védekezést voltak kénytelenek alkalmazni, mint az árvizeknél s dacára minden erőfeszítésöknek, sem tudtak a dühöngő árral megküzdeni. — Segítségért telefonáltak több helyről a rendőrséghez, mely aztán Berecz Ferencz rendőrhadnagy vezetése mellett a tűzország és a mérnöki hivattal karöltve hozzáfogott a védekezési munkákhoz. A veszélyesebb süppedéseket szenvedett utcákban, mint a Hunyady és Zrinyi utcákban eltiltották a kocsiokozkedést, a pinczékbe gyülemlett vizet szivattyúkkal emelték ki s a legtöbb utcában jelzőlámpákat állítottak fel. A oszirkusban leirhatatlan ijátságot okozott a zivatar, főleg mikor a vízponyván keresztül kezdett özönlöni s az oszlopok, melyen a ponyvafedélzet nyugszik, ide-oda billeni kezdtek. R a m e r István rendőrhadnagy csak a legszigorubb eljárással volt képes a kifelé tödulni akaró közönség közt a nyugalmat helyrehozni. — A telefonhálózat nem kevésbé szenvedett a zivatar által úgy, hogy a vidéki összeköttetés két nap óta szűntel. Aldozatai is sűrűn voltak a szombati felhőszakadásnak. A körömsötét éjszakában hazabotorkálók csak úgy bukfanozoztak a vízzel telt gödrökbe, sőt egy öreg ur a Hunyady-utca egyik gödrébe oly mélyre zuhant, hogy csak többek segítségével tudott nagy nehezen kimenekülni, — de szép tajtékipájja és 80 forinttal telt pénztárcájja nélkül. — A vetések a déli irányban nagy kárt szenvedtek. Új-Aradon az összes kukorizát tönkre verte a jég; Gáj felé azonban nem okozott pusztításokat. — A Hegyalja szőlői is érintetlenül maradtak, mert a nagy felhőszakadásnak csak a hangos dübörgése és a rendes esőformája jutott el ideig. Vasárnap éjjel sokkal gyengébb kiadásban megismétlődött a légköri lecsapódás, mely azonban károkat már semerre sem okozott.

— **Harcz a zivatarban.** A háziezred első zászlóaljának szombaton nagy éjjeli gyakorlata volt a zádorlaci mezőn, mely ugyancsak elasztatta a szegény bakákat. A legénység 5 és fél órákor vonult ki a várból és a zádorlaci mezőn a második fasoron valamivel tul vett állást az első és második századból álló félzászlóalj. A harmadik és negyedik század képezte az ellenséget. Mindkét fél előőrsöket küldött ki. Fél tízig az előőrsök közt apró csatározások folytak, s aztán az első és második század támadást akart intézni az ellenfél ellen. De még idejök sem volt egyesülni, midőn megseredt a zápor. Eleinte zápor, aztán iszonyu felhőszakadás, zuhogott az eső, csatogott jobbról-balról a villámfény s a szegény katonák hol az utat, hol meg egymást keresve, egyre csuszva a feneketlen sárban, térdig gázolva a víztengerben haladtak maguk sem tudva merre. Mintegy két óra hosszat tartott ez a fertelmes állapot. — Késő éjjel jutottak haza a szétszórt csapatok, bőrig ázva, kimerülve a nehéz marschban.

— **Személyszaporítás az aradi bíróságnál.** Az aradi törvényszéknek oly sok a tennivalója, hogy a mostani bírói személyzet képtelen annak megfelelni. Mint jó forrásból értesülünk az igazságügyminiszter még e hó folyamán két albiróval fogja az aradi törvényszéknél a munkaerőt szaporítani.

— **Öreg honvédek figyelmebe.** Szeptember végéig tudvalevőleg meghosszabbították azt a határidőt, melyen belül minden 48-as honvédek igazolni kell magát. A nyugdíjra vagy segítségre ezután csak ezek az igazolt honvédek számíthatnak. Nagyon kívánatos tehát, hogy tudomására jusson ez a körülmény minden öreg honvédeknek, különösen pedig azoknak, a kik legjobban rászorulnak a segítségre, a falvakon élő munkaképtelen aggoknak. Hogy a hír mindenkihez eljusson, annak idején arra a Szolnok-dobokamegyei honvédegyesület tett igen hasznos intézkedést. Abban a reményben emlékezzünk meg erről, hogy a példát követni fogják az összes honvédegyesületek. A szolnok-dobokamegyei honvédegyesület levelet intézett minden, területén levő polgármester-, jegyző-és körjegyzőkhöz, fölkérve őket, hogy a szept. 30-iki határidőre jó ele nyilvános hirdetéssel figyelmeztessék az összes érdekelteket, közöljék velük az igazolás módját is, mely röviden a következő:

Két igazolt honvédbajtárs, ha ilyen nincs, az előjáróság és a lelkész, végső esetben 4—5 szavahihető öreg községbeli lakos irásban igazolja, hogy folyamodó 48—49-ben honvéd volt. Ezt a bizonyítványt be kell az egyesülethez küldeni, mellékelve hozzá a folyamodónak szabadságharozbeli bizonyosságát (tishti kinevezés, elbocsátó levél stb.) — Ha a folyamodó nyugdíjat is akar, mellékeljen ezekhez még egy erről szóló kérvényt a miniszter elnökhöz. Ehez pedig csatolni kell: anyakönyvi kivonatot, orvosi bizonyítványt a munkaképtelenségről, szegénységi bizonyítványt, erkölcsi bizonyítványt. Megjegyzendő, hogy az összes irások bélyegmentesek.

— **Az aradi postalopás.** Szombaton déntán kísérték át a négy lestartóztatott postaszolgát a vizsgálóbírószághoz s most Köller János kir. vizsgálóbíró folytatja a nyomozást s a kihallgatásokat. Tárkándy István vallomásában tovább is habozás nélkül mond el minden egyes részletet, az ő vallomása alapján házkutatást tartottak Tárkándy Imre és Tárkándy Julcsánál s ezeknél is sok elveszett tárgyat találtak meg, melyeket a főbűnös — saját vallomása szerint — mint egy bűnének kiengesztelésül ajándékozott el. Különbön Tárkándy István úgy látszik, megbánta tettét talán már jóval előbb is, de a megszokott élettel nem tudott felhagyni. Rodziewicz József titkár még mindig tovább a legnagyobb erélyvel folytatja a kutatást s

tegnap az egyik vádlott lakásán két értékes ezüstserleget talált, amelyek grófi koronával vannak ellátva. Ugyancsak kiderítette, hogy özv. dr. Szathmáryné nevére az aradi postán Weinberger ékszerész által küldött ékszerek szállítás közben szintén eltűntek. Ugyancsak az ügygyel kapcsolatosan Rodziewicz titkár nagy buzgalommal folytatja vizsgálatot az aradi főpostán elkövetett posztkiszli ellopása büntügyében, a mi igen valószínűnek látszik, hogy szintén Tárkándy István követhette el, a ki egy időben igen nagy lábon élt s nem egyszer költséges dáridókat rendezett lakásán s kisebb korosmákban.

— **Mit csinál Mangra Vazul?** A mi agitációból élő és kvaterkázó polgártársunk már régebben nem járt végig aszfaltunkon. Nem érezte ugyan senki a hiányát, de azért mégis tagadhatlan — és ezzel a póztól és a népszerűséghajhászástól nem egészen idegenkedő vándorpostolnak örömet okozunk — hogy érdeklődéssel vessük a hírt egészségéről, melyet nem fürdőhelyen, hanem Sturza a miniszterelnök pénztára közelében ápol Bukarestben. Mangra Vazul ugyanis újabbán fölcsapott önkéntes száműzöttnek és vígan kocsikázik a bukaresti híres fiákkeren s osztogatja broszúráját, melyben azt mutatja, hogy Ghendie metropolit elitélése kánonjogi szempontból helyes és korrekt dolog volt. Mangra e fűzetével a ortodox egyház kánoni jogának nagy ismerőjéül akar föltűnni s egyuttal mint a Sturza kormány védelmezője érdemeket is szerezni arra, hogy a bukaresti egyetem teológiai fakultásánál tanárrá nevezessék ki.

— **Új postahivatal a megyében.** A nagyváradi posta- és távirde igazgatóság tegnap érkezett átiratában tudatja Aradvármegye közigazgatási bizottságával, hogy — a kereskedelemügyi miniszter engedélyével — az aradi szolgabírószághoz Új-Pánát községében postahivatalt szervez, mely egyuttal mint posta takarékpénztár közvetítő hivatal is működni fog. Az új postahivatal költségeihez maga a község 10 évre évi 80 forint hozzájárulást ajánlott meg.

— **Hajnalban, hajnal előtt.** Szombat hajnalán senkinek sem lehetett olyan kalandja, mint Popovics Tódor és Popovics Szávu mikalakai legényeknek. De mások talán nem is értenének hozzá, úgy mint ők. — A mint atyjuk földjén munkálkodtak, egy kocsit pillantottak meg, a mely előtt lassan, álmosan ballagott a két gebe. Sokkal kíváncsiabbak voltak, sem hogy ezt messziről el tudták volna nézni, oda közeledtek hat a kocsikhoz, a melyben a gazda mélyen aludt. Kovasszinczről indult el pénteken este, hogy szombaton reggelre Aradon lehessen s hajnalban elnyomta az álom. A két ficsor ennek láttára belenézett a kocsi s mikor látták, hogy gyümölcs van benne, — talán reggeli előtt voltak még — de elég az hozzá: — megsajnálták a lovakat s a kocsit terhet azzal csökkentették, hogy egy nagy kocsit barackot levettek. Eddig rendjén volna a dolog. De ezután par perocszel felébredt a kocsiz gazdája s hogy ne vette volna észre, hogy a nyári barack hiányzik. A község házára sietett jelentést tenni a lopásról, a minek Argyeián Nuczu csóza is szemtanúja volt. A ficsorokat elfogták s a barackokat most egyenként a — fejükre nyomdossák.

— **Új jegyzői lak.** A kishalmágyi körjegyzőség községei — írja levelezőnk — még ez évben megkezdik az új jegyzői lak felépítését, amire 6587 frt 58 krt szántak. Az épület terveit Kövér Lajos aradi fiatal műépítész készítette el és pedig oly ügyesen és izlésesen, hogy a kishalmágyi jegyzői lak egyike lesz a járásban a legszebbeknek.

— **Gyógyszerészek panasza.** Nemrég az aradi gyógyszerészek foglalkoztak panaszosan a belügyminiszter intézkedésével a gyógyszeres árainak leszállítására vonatkozólag. Most a szegedi gyógyszerészek gyűlésé foglalkozott a tárggyal és azt határozta el, hogy

megkéri a minisztert, vizsgálja meg újra az árszabályzatot, mely a régi időkhez képest különben is megnehezedett életviszonyaikat igen törhetetlenné teszi. Előbb azonban csatlakozásra hívják fel a délvidék összes gyógyszerészeit.

— Ünnepelt igazgató. Az első aradi takarékpénztár tisztviselői abból az alkalomból kifolyólag, hogy a félévi zárlatkor 20,000 forint nyereség mutatkozott, Ottenberg Tivadar vezérigazgató tiszteletére bankettet rendezett. A derék, szorgalmas és tevékeny vezérigazgatóra sikerült toasztot mondtak Vertán Simon, Eckhárdt Ede, Zöldy Jenő és többen.

— Bezárt templom. A kertúli román katolikusok temploma — írja kiejnői levelezőnk — oly anyira roskadozó állapotban van, hogy az előtte elvonuló országuton járó-kelők életbiztonságának érdekében kénytelen volt Péczely Elek járási főszolgabíró a templom egész környékét a közlekedéstől elzárni, a templomot pedig becsukni. A napokban az aradi kir. államépítészeti hivatal egy tagja fog kintazni a községbe, hogy a templom épületet közbiztonsági szempontból alapos vizsgálat alá vegye.

— Zendülés az aradi pályaudvaron. Kiosibe múlt, hogy az aradi pályaudvar vasárnap délután nagyobb szabású zendülésnek nem lett a színhelye. Valami 40–50 főből álló munkáscsapat verődött össze a pályaudvarban kapával, kaszával a kezében, valamennyien kovaszinozi oláh atyafiak. Mikor a jegyváltásra került a sor, seregestül tódultak a pénztár elé s ott óriási tolongást vittak végbe. Ajodán Gergely rendőr ezt látva, figyelmeztette őket, hogy adják oda egynek s az váltson mindnyájuk számára jegyet, mire Vácán Mihály ékteien szitkokba tört ki a rendőr ellen. A csitítás hiába való lévén, Ajodán egy rendőrtársa segítségével Vácánt a pályaház rendőrszobájába vitték, mit a kaszás csoport látván, az ajtóhoz rohant s felszemelt kapával a kaszával követelték társuk szabadon bocsátását. Cséki Ajodán merész fellépése csitította le a neki vedult tömeget, mely a fegyver láttára széjjel futott. Vácán Mihályt a torony alá kísérték.

— A nadabl gyilkos beismerése. Az anyósát megölt Kodreán Juon — jelenti nekünk kiejnői tudósítónk — szombaton Novák osendörhadnagy előtt töredelmesen beismerte, hogy anyósát: Pecsán Máriát öfojtotta meg, minekutánna előbb addig ütötte, rugta, míg eszméletét veszítette. A gonosztevőt a kiejnői járásbíróság börtönébe zárták el. A meggyilkolt asszony fölött tartott orvosrendőri szemle alkalmával a holttest nyakán egy kendőt találtak rászoritva, a mivel a tettes áldozatát megfojtotta és ugyancsak nyakára kötve egy 50 kilós követ, a mit Kodreán — saját beismerése szerint — akkor kötötte oda, mikor ajhullát a kutba dobta.

— Utóállítás volt tegnap délelőtt 9 órakor az aradi várban. A város 8, a megye 20 katonakötelet vezetett elő, kik közül négyet alkalmasnak találtak és besoroztak. A sorozó bizottságnak annak rendes tagjai vettek részt, Butyka y Adám kivételével, a kit Flixé István honvédszázados helyettesített.

— Megkerült sikasztó. Schwart z Vilmos az első aradi betegsegélyző és temetkezési egyesület szolgáját, ki nagyobb összeg elikkasztása után a városból nyomtalanul eltűnt, Uj Aradon elfogták. Az utóbbi napokban már az a hír keringett róla, hogy a Marosba ölte magát, de ekkor Temesvárott fordult meg. Hazafelé vette — úgy látszik — onnan az utját, mert utközben Uj-Aradon tartóztatták le. Tegnap aztán átkísérték az aradi kir. vizsgálóbíróséghez.

— Kerékpáron Münchenbe. Két aradi Gruber Ernő és öccse tandemmen elment Budapestről Münchenig Grác, Ischl Reichenhalten át. Szombaton értek a bajorok főváro-

sába két napi biciklizés után jó erőben és egészségben. Onnan a cs. cs. cs. fürdőköp és Prágán át jönnek vissza Bécsbe és Budapestre.

— Egy részeg garázdálkodása. Markovits Mihályt, ki a mult napokban részeg fővel Sándor Imrénét, a Pécskai uti korosma tulajdonosnőjét oly súlyosan megkéselte, a kihágási bíróság még szombaton átkísértette a járásbíróséghez, hogy az a garázda oszvargó további sorsa felett intézkedjék. A járásbíróség az ügy érdemleges tárgyalása napjáig Markovitsot tegnap szabad lábra helyezte, a rendőrség pedig, hogy esetleges újabb garázdálkodásának elejét vegye, még tegnap eltolonozolta Aradról illetőségi helyére: Szarka-házára.

— Másodszor kiűtött sertésvész. Alig néhány héttel ezelőtt sikerült csak Nádasdy Ferenoz gróf főr a-i-n a gy i r a t o s i uradalman a nagy mérvben grasszált sertésvészt elfojtani, most — mint értesültünk — új b o l felűtötte fejét a gonosz baj. Mayerhoffer Lajos uradalmi számtartó sertésfalkájában betegedett meg a napokban 20 drb. állat s 3 el is hullott közülök. A járványt minden valószínűség szerint az arató munkások hurcozták be.

— Tolvajtfogó katonák. A 46-ik gyalogezred néhány katonája szombaton maga jószántából rendőrszolgálatot végzett és tette ezt nagyon jó eredménnyel, mert az a tolvaj, akit üldözöbe vettek, a kezükbe került. A tolvaj neve Kohn Samu aradi születésű szoba-festő segéd, aki akkor a Mars-téri kaszárnyába azzal állított be, hogy ő órás és jutányos áron hajlandó órákat garancia mellett kijavítani. Husz krajezárt kért ilyen remeklésért és a 7-ik századnak egyik szakaszvezetője, Kovács Sándor menten oda is adta az óráját a husz krajezárral együtt. Kohn azonban csak az óráz fogadta el, a pénzt visszautasította azzal a magyarázattal, hogy ő becsületes mester-ember és a kialakított bért csak végzett munka után fogadhatja el. Es ezzel megirt egy elismervényt, hogy Kovács Sándor szakvezetőtől átvett egy óráz és ez elé pedig a névaláírást kanyarította. Csak mikor elment, vette észre a szakaszvezető, hogy az elismervény alatt Gruber órás neve van írva. Gyanuba vette a nála járt embert és azon módon utána vetette magát, utána a hat emberből álló poszt. A csaló, amint az üldözöket észrevette, futásnak eredt, de a katonák utólérték, lefellelték és diadalmas menetben vitték a rendőrség elé. A csalót itt letartóztatták. A zsebében egy ezüst óra és lánczról szóló zálogszedulát találtak. Ez az óra is bizonyára hasonló család után került birtokába. A csaló ellen család miatt megindítják a büntető eljárást.

— Sertésvész Pankotán. A sertésvész pusztításai Pankotán oly mérveket öltöztek, hogy az előjáróság kénytelen volt a zárlatot elrendelni. Reggel hirdették ki a községben dobzó mellett, hogy a községből sertést kivinni, sem abba bevinni nem szabad.

— Tolvaj szabólegény. Schmie r e r Adám aradi szabólegény a napokban egy kirándulást tervezett Battonyára azzal a célzattal, hogy ott majd egy kis pénzt szerez magának. Odaérve, bejárta a falu népet s ruhatisztítóknak arva ki magát, többektől vett át ruhadarabokat tisztítás égett. A tisztítást aztán olykép eszűzölte, hogy a legjobb ruhadarabot magára öltötte, a többit aztán Aradra jöve, eladta. A rendőrség azonban nyakon csippte s a hűvőre tette.

— Életuntagból. D o r n e r Lajos vagongyári munkásnak nagy oka lehetett megenni ezt a világot, mert a legnagyobb könnyűséggel akart tőle megválni. Szombaton éjjel kigyalogolt a radnai uton a Maroshoz s ott belevetette magát a hullámokba. Egy ideig csak győzte a kellemetlen érzést, amit a kisé tulsok vis nyelése okozott, de végre is megunt a dolgot s körülbelül a város ház táján torkaszakadtából kezdett orditozni segítségért. Szerencséjére meghallották a kiabálást és kiementették.

— Tolvaj csalód. B o o z k ó Hermin aradi csalóleány vasárnap este gazdájától M t i n s t e r Ernő gróttól Wesselényi utoza 30-ik szám lakásán 60 forint készpénzt ellopott s azzal megszökött. A rendőrség a feljelentés folytán tegnap elfogta, de az 5szzezből már jórész hiányzott.

— Harc egy templom miatt. A torontálmegyei sárafalvai templompörben tudvalevőleg a szerbek lettek a nyertesek, amennyiben a Kuria nekik ítélte oda a templomot. A Kuria azonban kikötötte, hogy a szerbek a románoknak 6000 forintnyi kártérítést kötelesek fizetni öt év alatt, addig a románoknak viszont jogukban áll a templomot — úgy mint eddig — használni. Az utóbbi időben a községben csak szerb lelkész volt, most azonban a különválás után a románok román lelkészt kértek és kaptak is, ezt a szerbek azonban nem engedik a templomban misézni. Így azután az elkeseredettség napról napra fokozódik s a románok elhatározták, hogy a legközelebbi vasárnapon minden eszközt felhasználnak arra, hogy a saját papjukat bevigyék az egyházba, aki ott nekik misét szolgáljon. A szerbek viszont kijelentették, hogy ok is teljes erejükkel oda hatnak, hogy ez meg ne történhessék. Az egész község most élénk érdeklődéssel várja a vasárnapot, amidőn osendörök fognak a templomajtóiban állani és nagyon könnyen végzetessé válhatik az összettközés a két nemzetiség között.

— A becsületes megtalálókhoz. Vasárnap délután a Damjanics-utozaban egy ezüst zsebóra lánczozal és egy arany jegygyűrűt elvesztett. A szives megtalálót ez uton fölkéri, hogy a tárgyakat az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalába hozza el, a hol 10 forint jutalomban részesül.

HYMEN.

— Eljegyzés. Aradmegye jegyzői kara egyik tekintélyes és köztisztületben álló tagjának Bedrich Lajosnak szépműveltségű kedves leányát Ilonkát tegnapelőtt jegyezte el Katona Béla, debreczeni m. kir. kultur mérnök. A számos rokon jelenlétében megtartott fényes családi ünnepség a legvidámabb hangulatban folyt le, miközben a boldog jegyesek, valamint az örömszülők és nagyszülők a legjobb kívánatokat fogadták.

Kunczler Ernő építési vállalkozó eljegyezte H a o k Frgyes kedves leányát Irént.

GYÁSROVAT.

† Halálozás. Súlyos csapás érte az aradi társadalom egy rokonszenves tagját, az aradi törvényszék egyik bíróját dr. Kálmán Ferenozet. Edes anyja Debreczenben hirtelen elhalt. Dr. Kálmán vasárnap Debreczenbe utazott, hogy s temetésen részt vegyen.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Elnökválasztás. Az aradi kertületi betegsegítő pénztár tegnap délután 6 órakor Greén Nándor alkaptány mint hatósági biztos jelenlétében, T e n n e r Lajos alelnök vezetése alatt népes rendkívüli igazgatósági ülést tartott. A gyűlés tárgya elnök választás volt. Az elnökség Varga József leköszönése folytán megüresedett. Elnökré egyhangulag F r o m Frigyes a szászrégeni tutajkereskedő társulat aradi derék képviselőjét választották meg. Az u j e l n ö k ö t , ki távol van, a választásról az igazgatóság lelkes sürgönyben értesítette.

(*) A magyarvárosi polgári asztaltársaság folyó hó 23-án os t ö r t ö k ö n este saját helyiségében válaszmányi ülést tart. Ez ülésen az asztaltársaság tíz éves fennállásának mikénti megünnepelése kerül napirendre.

TANÜGY.

(—) A polgári iskolai tanulók az ezredéves kiállításra július hó 26-án, azaz vasárnap délelben indulnak. — A gyülekezés a polgári iskolában lesz délelőtt 10 órakor, a honnan egy negyed 11 órakor együttesen megyünk ki az

induló házhoz. — A jegyfuzeteket a tanulók az iskolában kapják kézhez a gyülekezés alkalmával. — Visszaindulás szerdán este. Hazaérkezés osztrótokön reggel. — Azok a tanulók, a kik esetlegesen budapesti ismerőseiknél vagy rokonaiknál néhány napig még időzni akarnak, a csoporttól elmaradhatnak s ugyanazzal a jeggyel térhetnek vissza 14 napon belül. — A t. szülőket tisztelettel arra kérem, hogy vasárnapra lássák el gyermekeiket egy kis utravalóval; azonkívül 2—3 frt külön költséggel, hogy pl. a Feszti-féle körképet, plasztikont s más e féleket is megnézhessek. — A tanulókat az igazgató és Kovács Vincze ur kísérik. — **Niedermayer Tóbiás** igazgató.

TÁVIRATOK.

A Pulszky-ügy.

Budapest, július 20. (Saját tud. távirata.)
Pulszky Károly képviselési ügyében az igazságügyi orvosi tanács úgy határozott, hogy a vizsgálat bizonyos irányban kiegészítessék a végleges vélemény megadásáig végett. Ehhez néhány hónap kell.

Választási mozgalmak.

Csongrád, július 20. (Saját tud. távirata.)
A helyi szabadelpárt f. hó 19-én tartott nagygyűlésén Ujhelyi Nándor dr. ügyvéd elnöksége alatt a tagok egyhangu felkiáltásával **Gajári Odön** országgyűlési képviselőt, a „Nemzet” felelős szerkesztőjét nagy lelkesedéssel kikiáltotta a kerület képviselőjelöltjévé.

Hódmezővásárhely, július 20. (Saj. tud. táv.)
A képviselőválasztás, már előre veti árnyékát. A függetlenségi hónapok óta kerteskednek s úgy látszik, minden erejüket a pusztai tanyai szavazatokra fordítják, mert nagyrészt azokat reklamálják. Dacára annak, hogy most 400-zal több választó van, mint a múlt évben nyolcaneke megelegedve, mert csak a felszólalás utolsó napján néhány függetlenségi 880 egyén nevében adott be kérvényt. A múlt évben is 450 felszólalás volt, de ezek közül csak mintegy 80 igazoltatott, a mibe aztán belenyugodtak. Most is úgy lesz, mert azok, kik a régi listában fel voltak véve és most kimaradtak, nagy részben más helységben laknak s ezek dacára többszöri felszólításnak nem jelentették ki, hogy szavazatukkal hol kívánják élni s gyakorolni.

Az ellenzék e megoldására a szabadelpárt is megkezdte a szervezkedést. Ma tartotta meg a városnak intelligens közönségének, tekintélyes gazdálkodóinak részvétele mellett alakuló közgyűlését. **Dobosi Lajos** pártelnök 70 éves korára való hivatkozással elnökségről visszavonhatlanul lekötözt. Erdeimeinek jegyzőkönyvben megörökítése mellett egyhangulag tiszteletbeli elnökke választották. Ezután egyhangulag megválasztották elnöknek **Draskóczy Lajos** lelkészt, alelnökké **Pokóczy István** igazgatót, **Lázár István** földbirtokost, **Kovács János** ügyvédet, **Balogi Imre** földbirtokost, **Bergi Lajos** nagykereskedőt. Jegyzőnek: **Wilhelm Arnold** dr. ügyvéd, **Szilágyi Gyula** szerkesztő, **Imre Lajos** dr., **Fodor Lajos** tanár, pénztáros **Halmi János** tanár. Végül hatvan tagú végrehajtó bizottságot választottak. A képviselőjelöltet a legközelebb tartandó gyűlésen kiáltják ki. A küzdelem, mint a jelekből is kivehető, igen heves lesz. A 4200 választó nagyon megoszlik, mert a függetlenségi között meghasonlás történt, ugyanarra, hogy a szabadelpártnak szervezkedés és összetartás esetén alapos kilátása van a győzelemre.

Maros-Vásárhely, július 20. (Saj. tud. táv.)
Első körületben egyhangulag megegyeztek abban, hogy az eddigi képviselőt **Lukács Béla** volt minisztert választják meg újból. E kérdés évekkel ezelőtt ellenzéki volt, de **Lukács Béla** annyira meghódította a polgárokat, hogy míg **Lukács** reflektál a kerületre, más jelöltől tudni sem akarnak. Mozgalmas lesz a második kerület, a hol **Geré** polgármester és **Bernárdi** gyógyszerész fognak megmérkőzni.

Oláh memorandum.

Bukarest, július 20. (Saj. tud. táv.)
Az „*Adverul*” azt írja, hogy **I. Ferencz József** magyar király látogatása alkalmával **Sinaiában** a magyarországi oláhok memorandumot akarnak neki átadni.

Temetés tüntetéssel.

Páris, július 20. (Saját. tud. táv.)
Morés Markit nagy pompával temették. Nagy közönség volt együtt s több beszédet mondtak a sírnál. **Drumond** beszéde alatt a tömegből többen közbe kiáltották: — **Le a zsidókkal! Le Angliával!**
Komoly incidens azonban nem történt.

A szerb sertés-kivétel.

Belgrád, július 20. (Saj. tud. távirata.)
A radikálisok elégedetlenek azon feltételekkel, melyek mellett megnyitották a magyar határt a szerb sertésbevitel számára. A radikálisok ugyanis e feltételekben megeértve látják azon egészségügyi szerződést, melyet ők 1893-ban kötöttek az osztrák és magyar kormányokkal. Mindannak dacára kereskedelmi körökben általában örömet idézett elő a határzár megszüntetése, mert ha a sertés-kivétel Magyarországra feltétlenül még csak rövid ideig fennakad, ugy feltétlenül válságot idézett volna elő.

Belgrád, július 20. (Saj. tud. távirata.)
A nagy radikális meetinget augusztus 10-ikén tartják meg. **Sándor király** augusztus 8-ikén **Cettinjebe** utazik, s így nem lesz **Belgrádban** a meeting megtartásának ideje alatt. A király meg születése évfordulóját — mely augusztus 14-ikén lesz — sem fogja **Belgrádban** megünnepegni, csak hogy távol legyen azon tüntetésektől, melyeket a radikális párt fog e napon a kormány ellen rendezni.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog összegjelentése. —
Budapest, július 20.

Gabonaüzlet: Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv szintén mérsékelt volt s az irányzat változatlan maradt. Elkelt 30000 métermázsa buza tartott napi áron.

Hataridőüzlet: Amerikából 7/8 cts magasabb az árfolyam, s miután nálunk erősen borult s esős időjárás van igen szilárdan indult az üzlet buzában, de később némi kis dentülésre tetemesen ellanyhult. Takarmány cikkek változatlanul indultak, de később a tetemes eladásokra ellanyhultak.

Zárul 12 órakor:

Őszi buza	6.44—6.45
Tavaszi buza	— — — — —
Buza május-juniusra	— — — — —
Tavaszi tengeri	3.80—3.82
Őszi tengeri	4.—4.01
Tavaszi zab	— — — — —
Őszi zab	5.17—5.19
Tavaszi rozs	— — — — —
Őszi rozs	5.38—5.34
Tavaszi repese	10.80—10.85

Értéktőzsde: Csekély üzletforgalom mellett az árfolyamok változatlanok.

Zárul 12 órakor:

Osztrák hitelrészvény	381.10
Magyar hitelrészvény	387.—
Osztrák államvassü	382.—
Lombard	— — — — —
Jelszó hitelbank	248.50
Rima-Murany	283.50
Villamosvasút	— — — — —

— **A világ buza készlete.** **Beehrbohm** jeles statisztikus kiszámította s közrebocsátotta a londoni **L'EVENING COMMERCE** List című szaklapjában a júliusi buzákészletek számszerű adatait, a b. szakészletek szemben a júliusi készletekkel 4.1 millió hektoliterrel csökkentek s 1895. július hónapjához képest mintegy 9.6 millió hektoliterrel csekélyebbek. Öröndetes hír ez mindenestre, mert legalább van reményünk, hogy az árak javulni fognak. Vérfatós pedig az árfolyam azért is, mert a tengerektől részektől az ez évben a rendes 10—12 millió bushel buza export helyett legfeljebb

csak 5—6 millió busheire fog rugni a kivétel, továbbá, mert az európai államokban sem mindentől jők a terméskilátások. — Argentínából, Ausztráliából alig van már mit kivinni, Kelet-India buzatermése pedig annyira silány, hogy innen sem lehet nagy exportra számítani. — **A Beehrbohm**-féle érdekes statisztika szerint a készletek a következők:

	1896-ban	1895-ben
	hektoliter	
Amerikában	22,765.000	21,080.000
Angliában	4,930.000	6,570.000
Oroszországban	3,190.000	4,205.000
Franciaországban	838.500	1,638.500
Antwerpenben	725.000	1,384.000
Berlin, Dancig és Stettin	208.000	348.000
Uton van Anglia és a Kontinensre	8,569.500	14,819.900
Összesen	41,267.000	50,822.500

— **Liszt-kivételünk.** Londonból írják a következőket: Míg az amerikai liszt, a mely ciklik az angol piacokat rendszeresen előzöni, a lefolyt június hónapjában 300.000 angol mázsánál is többet csökkent, addig a magyar malmokból a hozatalok körülbelül 35.000 angol mázsával növekedtek. **Britt-Eszak-Amerikából** is közel 90.000 angol mázsával kevesebb liszt érkezett június hónapjában mint 1895-ben ugyancsak június hónapjában; a magyarországi gőzmalmokból ez év első felében érkezett az angol piacokra összesen 600.700 angol mázsa liszt, szemben a múlt évi 650.260 angol mázsával. A magyar termények értéke az 1896. évben meghaladja a 3,675.000 arany forintot, 1895-ben (első félév) 3,455.000 arany forint értéknek felelt meg a lisztimport. Az amerikai Egyesült-Államokból az összes lisztimport 8,010.400 angol mázsára rugott, a melynek értéke 33,094.00 arany forint volt. **Anglia** lisztimportja az ez év első hat hónapjában viszonyitva az előző félévihez, a következőleg alakult:

	1896-ban	1895-ben
	angol mázsa	
Magyarország	680.700	650.860
Németország	108.880	90.570
Franciaország	831.610	830.990
Amerika Egy. All.	8,010.400	7,644.800
Britt-Eszak-Amerika	428.700	338.860
Más államok	33.800	108.880
Összesen	10,188,090	9,158.580

Anglia buzaimportja közel 6 millió angol mázsával volt kisebb az idén, mint a múlt évben. A visszaesés az argentinai, ausztráliai és brit-északamerikai buzahiányra tulajdonítható.

— **Aratási eredmények.** **Ternovári** írják lapunknak. A buza legnagyobb részét learatták, az őszi egér és a tavaszi rovarpusztítások csökkentették ugyan az átlatot, de azért az eredménye kielégítő. Holdankénti termés 7—9 métermázsa. A rozsot már learatták, középszerű termést adott. Az árpa igen szépen fejlődött, valamint a zab is jól fejlődik. A mezei szarvasok második kaszálása kielégítő mennyiséggel járt. Tengeri szépen fejlődik, a burgonya is. A szőlők közep-termést mutatnak, gyümölcs nagyon sok mutatkozott, de nagyon lehullott, mert roppantul férgesedik.

A Krassó-szörénymegyei Birkiéről írják nekünk. A buza aratása folyamatban van, a kalász szép telt és így közepes termést ad. A rozs szintén így áll. Holdankénti hozamuk 7—8 mmázsa. Az őszi árpa aratását elvégezték, tavaszit azonban még nem kezdték meg. A zab szalmája kicsiny, de a kalásza jó. A répa, a burgonya és a tengeri is kitünően fejlődik. Gyümölcs kevés van, a kerti vetemények igen jól állanak. Legelő még bőven van.

S Z E N Z Ó L E T.

— Július 20. —

Eszen cikknek ára és üzletviszonyai a múlt héten nem változtak. Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 21 forint — krajczár, köznyez 51 forint 50 krajczár hordó nélkül, per 100 liter 7/8 bóleértve 35 frt fogyasztási adó. Száritott moslák 5 frt 20 kr. métermázsanként.

Felelős szerkesztő: **Vass Géza,** távollétében a szerkesztésért felelős: **Dr. Lengyel Sándor.**

558/1896. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad szab. kir. város gazdasági széke a város közönsége részére szükséges 1000 köbméter bükkfa és 100 köbméter cserfa szállítása iránt f. é. július hó 27-én délelőtt 10 órakor árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: köbméterenkint 2 frt 75 kr.

Bánompénzül leteendő a kikiáltási-ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezartán a szóbeli árlejtés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1896 évi július hó 13-án tartott üléséből.

Kiadta:

Vannay Gyula
aljegyző.

Magyar kir. államvasutak Igazgatósága.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok az üzletszabályzat 70 §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alább fe sorolt állomások teheráru raktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, mihez t. című közönség ezenel meghívatik

Fiume	állomásunkon	július 18-án:
Debreczen	"	21-én.
N.-Várad	"	22-én.
Arad	"	22-én.
Bpest	"	23-án.
Kassa	"	23-án.
Szeged	"	23-án.
Ujvidék	"	27-én.
Zágráb	"	27-én.
Miskolc	"	28-án.
Bpest ny. p. u.	"	28-án.
Pozsony	"	29-én.
Szatmár	"	29-én.
Eszék	"	30-án.
Kolozsvár	"	30-án.

Az igazgatóság.

400/1896. tkvi szám.

Árverési hirdetmény és feltételek.

A facseti kir. járásbíróság mint telekkvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak néhai Stemler József örökösei névszerint Stemler József, továbbá kk. Stemler István és Julianna (képviselve ötv. Stemler Katalin által) végrehajtást szenvedettek elleni 60 frt tőke, ennek 1880. évi október hó 1-én napjától számítandó 6% kamatai, 20 frt 34 kr. eddigi és 4 frt 20 kr. b. ennel megállapított árverés kerési költség iránti ügyében a facseti kir. járásbíróság területéhez tartozó Bunya-Szegszárd község 54. sz. kataszteri birtoklívában felvett s 2781/93. tkvi szám alatti végrehajtásilag lefoglalt s megbecsült 136, 36, 272, 442, 443, 548, 616, 629, 723, 724, 733, 734, 913. és 914. sz. a. foglalt 13. hó d. 696 négy-szögölnyi kültelekre és a 17. összeirási számú házra 570 frt kikiáltási árban az árverés ezenel elrendeltetik és annak foganatosítására a határidő 1896. évi augusztus hó 22-ik napjának d. e. 10 órájára az illető község házában hivatalos helyiségébe kitűzetik.

1. Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár a melyen alul is az árverésre kitűzött ingatlanság eladatni fog.

2. Árverezni kívánók tartoznak a becsár 10% -át vagyis 57 frtot az árverés megkezdése előtt készpénzben vagy az 1881. LX. törvény czikk 42-ik §-ában megjelölt árfolyam s az 1883. évi november hó 1-én 3333. szám a. r. kelt igazságügyminiszter. rendelet 2. §-ában óvadék-kezesnek nyilvánított értékpapirban a kiküldött kezesnek nyitni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Miről az érdekeltek értesítettnek.

A kir. járásbíróság mint telekkvi hatóság Facseten, 1896. évi május 18-án.

Kegh,

1046

Bíró.

5980/896. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú kereskedelmi m. kir. miniszter urnak 1892 évi március hó 5-én 14837 sz. a. kiadott s a vasárnapos üzletre vonatkozó körrendelete értelmében az érdekelteket, hogy június hó 1-től augusztus hó 1-éig eső vasárnapokon az alább felsorolt ipari munkák és kereskedelmi üzletek délelőtt 10 óráig gyakorolhatók u. m.

1. a gépiparnál sürgős és elkerülhetetlen javítási munkák;
2. a kisiparnál sürgős javítási munkák;
3. a pékiparnál az áru készítés és szállítása;
4. a mézárós, hentes és készítő iparnál az elkészítés elárúsítás és átvétele;
5. bank és váltó üzlet;
6. boltok minden kereskedelmi elárúsító és szolgálat közvetítő üzletek;
7. borkereskedések;
8. cselédszerző intézetek;
9. elárúsító üzletek;
10. fehérítési iparnál;
11. fűszer, rövid áru, divat, vas és egyéb kereskedések;
12. vad kereskedések;
13. baromfi kereskedések és minden más hasonló ipari és kereskedelmi üzletek az elárúsítás és házhoz szállítás;
14. szatós üzletek;
15. kereskedelmi és ipari irókészítés a kereskedelmi és ipari alkalmazottak belső munkája;

A jelen hirdetményben foglaltak azzal adom értesítésre az érdekelteknél, hogy mind azok ellen, kik az előirt rendelkezéseket nem tartják, az 1891 évi XIII. t. cz. 6 §-a értelmében cog a büntető eljárás folyamathoz tétetik.

Sarlót

őkapitány.

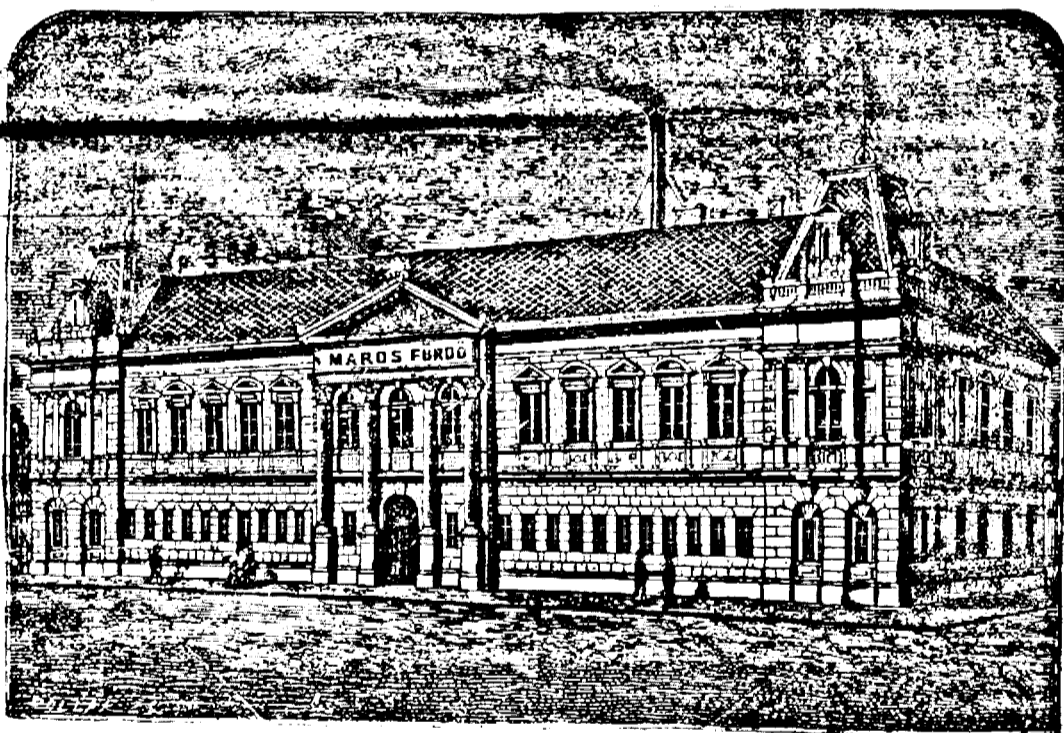
Az élvezetek egyik legolcsóbb és legkellemesebb neme, mely testünket felüdíti, zsibbadásnak induló idegeinket napi munkáink teljesítésére képesebbé teszi, vérünk rendes mozgását előnyösen előmozdítja s lelkünk kedélyvilágának vidámságát kedves hangulatban tartja a „fürdés.”

A fürdés kiválólag a gőzfürdésel járó dörzsölés (Frotiren) következtében a testről a felbőr lehámlik, a bőr likacsai kitisztulnak s így lehetővé tétetik, hogy testünk, a belőle kifejlődő s egészségünkre kártékonyan ható maró, sós nedvektől megszabadítsuk az által egészségünk biztosítottik.

Hogy ezen önmagunk iránt tartozó kötelességünknek lehetőleg eleget tehesünk

Simay István a „Maros“-gőzfürdő tulajdonosa

fürdési díjakat oly méltányosan állapította meg, hogy azt mindenki használhatja.

A várteremben hideg ételek és italok mérsékelt árak mellett kiszolgáltatnak. Szűrt Maros-ivóvíz eladására is havi bérlet nyitattik. Előjegyezni a pénztárnál lehet.

Gőzfürdő.		Vízgyógy.	
Egy személy-jegy	— frt 70 kr.	Egy személy-jegy	— frt 50 kr.
10 drb bérlet-jegy	5 frt 70 kr.	30 drb bérlet-jegy	18 frt 50 kr.
Egy órák-jegy	— frt 40 kr.	Vas és mór-fürdő.	
Uzálás-tanítás.		Egy személy-jegy	1 frt — kr.
Időnyjegygyel együtt	12 frt — kr.	10 drb bérlet-jegy	9 frt 50 kr.
Uzoda.		Kád-fürdők.	
Egy személy-jegy	— frt 30 kr.	Ruhával	— frt 50 kr.
4 darab bérlet-jegy	1 frt — kr.	Ruha nélkül	— frt 40 kr.
10 drb bérlet-jegy	2 frt — kr.	Villany-fürdő.	
Egy gyermek-jegy	— frt 20 kr.	Egy személy-jegy	— frt 70 kr.
10 drb bérlet-jegy	1 frt 50 kr.	10 drb bérlet-jegy	6 frt 50 kr.
Hideg és gyógy-fürdő.		Külön ruba-díjak.	
Egy személy-jegy	— frt 50 kr.	1 lepedő vagy palást	7 kr.
10 drb bérlet-jegy	4 frt 56 kr.	1 törölköző	8 kr.
30 drb bérlet-jegy	13 frt 50 kr.	Pénztárnál	
Masszázs egy személy	— frt 70 kr.	nyáron reggeli 6 órakor.	
		telel reggeli 7 órakor.	

A Simay-féle gőzfürdő-épületben szemeletben napos vagy hónapos szobák bérelhetők.

A t. cz. birtokos urak figyelmébe!

Aradváros központjában, a színház közelében lévő Simay-féle gőzfürdő-épület emeleti részében, több szobával, parkettával kikapadolt szoba, hónapos vagy éves bérletre szolgálattal kiadó.

A háznál van vízvezeték, szűrt Maros-víz, és telel át gőzfűtés.

20 —